

Orientation to Ontario

UNYANYASAJI WA WAZEE

Wazee lazima mara nyingi wategemee wanafamilia na walezi. Unyanyasaji wa wazee hutokea wakati mtu mzee anadhulumiwa au kutelekezwa na mtu wa karibu naye. Wanafamilia au watu nje ya familia wanaweza kuwanyanyasa wazee. Unyanyasaji wa wazee unaweza kuwa wa kimwili, kihisia, kingono au kifedha na pia hufunika kutojali.

Unyanyasaji wa Kimwili - kitendo chochote kinachosababisha madhara au majeraha.

- kupiga makofi, kugonga, kusukuma, kutikisa, kusukumana au kuzuia
- kuzuia mtu kimwili bila sababu
- kumnyima dawa au kumpa mtu dawa nyingi
- kumnyima chakula au kutompa mtu aina ya chakula kinachofaa
- kulazimishia mtu chakula au dawa

Unyanyasaji wa kihisia au kisaikolojia unajumuisha aina nyingi za tabia:

- kutumia vitisho au woga ili kumdanganya mtu
- kuzuia mtu kuona marafiki au jamaa zake wa familia
- kutoruhusu mtu kufanya maamuzi au kuwatendea kama mtoto
- kutishia mtu kufukuzwa au kuwahamisha kwenye makao ya wazee
- kumdanganya mtu ambaye

anakabiliwa na kupoteza kumbukumbu au shida ya akili.

Unyanyasaji wa kijinsia pia ni aina ya unyanyasaji wa wazee. Unyanyasaji wa kijinsia ni pamoja na aina yoyote ya mapema au tabia ya ngono isiyotakikana. Wazee katika makao ya kuwatunzia wazee hawawezi kukubali kisheria kufanya ngono na wafanyakazi katika makao hayo ya uuguzi.

Unyanyasaji wa Fedha

Unyanyasaji wa kifedha ni mojawapo ya aina ya kawaida ya unyanyasaji wa wazee na inaweza kujumuisha vitendo au tabia nyingi tofauti:

- kutomruhusu mtu mzee kudhibiti fedha zao wenyewe
- kumdanganya mtu mzima ili akupe pesa
- kuuza vitu vya mtu mzima bila ruhusa
- kuzuilia au kutumia vibaya pesa unazosimamia za mtu mzee
- kulazimisha mtu kubadili mapenzi yake kwa vitisho au kumdunisha
- kughushi nyaraka kwa jina la mtu

Kutelekeza ni aina ya kawaida ya unyanyasaji wa wazee na inahusisha vitendo vya unyanyasaji wa kimwili na wa kihisia. Wakati walezi hawakidhi mahitaji ya kimwili, ya kiafya au ya kihisia ya wazee, wanawatendea wazee unyanyasaji.

Funded by / Financé par :

Kwa kuwa wazee hutegemea familia zao na walezi, mara nyingi wanaogopa kuripoti unyanyasaji.

KUTAFUTA USAIDIZI

Waathiriwa wa unyanyasaji wa wazee wanaweza kupiga simu kwa Nambari ya Wazee ya Usalama kwa usaidizi - [1-866-299-1011](tel:1-866-299-1011).

Ikiwa unashuku unyanyasaji wa wazee, unaweza kuripoti kwa polisi. Polisi watafanya uchunguzi na kutoa msaada kwa mwathirika. Hata hivyo, kwa sababu waathiriwa wa unyanyasaji wa wazee ni watu wazima, wanaweza kukataa msaada huo.

Kuripoti unyanyasaji wa wazee SI lazima chini ya sheria, isipokuwa mwathiriwa anaishi katika makao ya wazee au kituo kingine cha afya.

